

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. junija 1899.

Štev. 16.

Predsednik družbe sv. Mohorja, stolni prošt dr. Valentin Müller †.

Po dolgi — 16 mesečni — mučni boleznii je preminul v Celovcu dné 6. junija t. l. infulirani prošt stolnega kapiteljna, preč. g. dr. Valentin Müller, predsednik naše družbe sv. Mohorja. Smrt odličnega moža, ki je zadnji čas mnogo trpel, bode gotovo povsod vzbudila največje sočutje.

Pokojnik se je porodil v Glinjah, v slovenskem Rožu, dné 10. dec. 1816. Po dovršenih gimnazijskih in bogoslovnih naukah v Celovcu bil je v mašnika posvečen dné 29. julija 1840. Služboval je najprej za kaplana v Št. Juriju ob Zilji in se od tam podal v višji duhovski zavod „Frintaneum“ na Dunaju, kjer je postal doktor bogoslovja (l. 1847.). Za tem je služboval kot provizor v Logivasi, kot stolni kaplan v Celovcu, kjer je poučeval tudi v bogoslovju, in kot župnik v Kotmarivasi. L. 1859. je prišel za stolnega korarja v Celovec. Bil je tudi višji nadzornik šol v celi škofiji. Po vpeljavi novih šolskih zakonov je postal ud deželnega šolskega sveta in nadzornik celovških ljudskih

in srednjih šol. L. 1866. prevzel je vodstvo duh. seminšča, l. 1884. pa je bil imenovan za inful. stolnega prošta in vodjo bogoslovnih nauk.

Za mnoge zasluge ga je imenoval cesar za viteza Franc Jožefovega reda in reda železne krone III. vrste. Papež pa mu je podelil čast apostolskega protonotarija in častnega komornika. — L. 1873. hotel ga je cesar imenovati ljubljanskim škofom, a dr. Müller je visoko čast odklonil. — L. 1860. je stopil na čelo Mohorjevi družbi in jej bil do smrti predsednik. Mnogo je storil za njo, jo uspešno branil ob mnogoterem nasprotnem napadu. Kako je v tem času naša Mohorjeva družba napredovala in rastla na vse strani, znano je vsakemu Slovincu.

V naši škofiji zavzemal je prošt dr. Müller važno mesto. Bil je mož visokoučen in občudovali smo njegovo temeljito znanje zlasti v bogoslovnih vedah. Mnogo se je bavil tudi z zvezdoslovjem. V javnosti pa ni nastopil nikdar.

Svetila mu večna luč in časten mu spomin!

PODLISTEK.

Kukunjanski župnik.

(Po E. Maddaleni poslovenil Reberčan.)

Dobrosrčni gospod Martin, župnik kukunjanski, je očetovsko ljubil svoje farane. Zanj bi bila njegova župnija paradiz na zemlji, da bi bili Kukunjanci le malo rajši hodili k spovedi. Ali v spovednici so veselo predli pajki svoje mreže in o Veliki noči so ostale vse blagoslovljene hostije v ciboriju. Lahko si mislite, koliko je dobri gospod trpel radi tega. Neprenehoma pa je molil in prosil Boga milosti, da bi ne umrl prej, nego da zbere in spravi vse svoje ovčice v pravi hlev.

In kako ga je Bog vslišal? Poslušajte! Neko nedeljo, po dokončanem sv. evangeliju, je stopil gospod Martin na leco:

„Dragi mi farani“, je pričel; „verjamite mi ali ne, jaz ubogi grešnik sem bil minulo noč pred nebeškimi vrati. Potrkal sem in sv. Peter je prišel in mi odprl!“

„Ali se ne motim? Kako to? Vi sami ste tukaj, ljubljani gospod Martin? Kaj vas je dovedlo semkaj? S čim vam morem postreči?“

„Mogočni svetnik, ti, ki imaš ključe in glavno knjigo“ (morda sem preveč siten), „povej mi, koliko mojih Kukunjancev je tukaj v nebesih.“

„Rad sem pripravljen zadovoljiti vas, gospodine moj; vsedite se in pogledala bova skupaj, kako da je.“

Sv. Peter je prinesel veliko knjigo, jo odprl, si nataknil očala, ter pričel:

„Poglejva torej: Kukunjan. Ku . . . ku . . . Vrli gospod Martin, cela stran je prazna! Niti ene duše ni tukaj . . .! V nebesih je ravno toliko Kukunjancev, kakor na smreki orehov.“

„Kaj?! Nobenega Kukunjanca ni tukaj? Nobenega? To ni mogoče! Poglej bolj natanjko . . . Prelistal si gotovo dva lista naenkrat, ne da bi bil morda hotel.“ Sv. Peter me je grdo pogledal čez očala.

„Nijednega ni, blagi mož. Če mislite, da se šalim, pa poglejte sami.“

Moral sem se vdati. Ves razburjen sem udaril z nogo ob tla, nato pa s sklenjenimi rokami prosil: „Ah! Stôri, da to ne bo res!“

„Verjemite mi, gospod Martine, da po nepotrebnem tako zdvajate. Moglo bi vam celo škodovati. Konečno pa to ni vaša krivda. Sicer pa stavim, da Kukunjanci samo v vicah malo počivajo.“

„O, saj res, veliki svetnik! Daj da jih vidim in malo potolažim.“

„Naj bo, ako že ni drugače . . . Evo, obujte te-le cipelice, kajti pot je vse kaj drugega nego dobra . . . Tako pa pojde dobro . . . In zdaj pojdite kar naravnost naprej. Naleteli boste ob desni na srebrna vrata, na katerih je veliko črnih križev. Potrkaite in odprli vam bodo . . . Z Bogom, ostanite zdravi!“

Jaz pa sem šel . . . Moj Bog, kaka pot! Še zdaj me obleti strah, če se spomnim na njo . . . Ozka steza, polna trnja, rudeče-žarečega kamenja, polna sem in tja švigajočih kač me je konečno dovedla do srebrnih vrat.

„Pum! pum!“

„Kdo je!“ — zaklical je hripav, bolesten glas.

„Kukunjanski župnik.“

„Oho! . . . Vstopite!“

Vstopil sem. Zagledal sem lepega angela. Imel je kakor noč črne peruti, a kakor dan svetlo obleko ter demantne ključe ob svojem pasu. Pisal je v neko knjigo, ki je bila še mnogo večja od one, ki jo je prinesel sv. Peter . . .

„Torej, kaj hočete? Česa želite?“ vprašal je angel.

„Lepi angel, služabnik božji, rad bi vedel — morda sem preveč nadležen —, rad bi vedel, ali so Kukunjanci tukaj pri vas, ali ne.“

„Kateri?“

„Kukunjanci, farani kukunjanski . . . Jaz sem namreč njihov župnik.“

„A tako! gospod Martin, kaj ne?“

„Tako je, gospod angel . . .“

„Kukunjan ste rekli . . .“

In angel je odprl in listal svojo mogočno knjigo ter oslinil prst, da bi šlo tem bolje.

„Kukunjan“, rekel je angel ter globoko vzdihnil . . . „Gospod Martine, Kukunjanca ni tukaj nobenega, vsaj do sedaj še ne.“

„Jezus, Marija, Jožef! Nobenega, praviš, prav nobenega? Moj Bog! Kje pa so potem?“

„Kje?! dobra duša, v paradizu! Kje naj bi bili?“

„V paradizu da bi bili? . . . Tam sem zdaj bil.“

„Dobro . . . in . . .?“

„In tam jih — ni!! . . . O kraljica angelov! . . .“

Naročajte in razširjajte „Mir“!

Nemško-nacionalne zahteve koroške.

Zadnjič smo označili nemško-nacionalne zahteve v obče in pokazali, da Nemci, ki so na binokostno nedeljo razglasili svoje zahteve, za-se zahtevajo vse, a Slovanom ne privoščijo prav nobenih pravic! Danes oglejmo si, kaj ti ljudje zahtevajo za Koroško. Te zahteve je sestavil poslanec V. kurije, veliki in oblastni milijonar dr. Artur Lemiš. No, kjer Lemiš reže kruh, tam za Slovence gotovo ne odpade niti drobtinica in tako je tudi z nemškimi zahtevami za Koroško.

1. Prva točka naznanja, kateri okraji na Koroškem so jezikovno mešani. Človek bi mislil, da bo nasprotnik vsaj za te kraje pustil slovenščini še kaj veljave. A ne, — i tu naj vlada samo nemščina!

2. Druga točka določuje, naj je notranji jezik povsod nemški, tudi zunanji uradni jezik naj je v nemških krajih samo nemški. To velja tudi za mesto Celovec! — Na razsodbe najvišjega sodišča se tu seveda kar nič ne ozirajo.

3. Prelepa je tretja točka! Pravi, da nemščina mora navadno („in der Regel“) biti uradni jezik tudi za urade v mešanih krajih! — No, čemu potem sploh še delate razliko med nemškimi in mešanimi kraji? Saj i tu nočete slovenščini pripustiti nobenih pravic! Izjeme, katere g. Lemiš še „milostno“ dovoljuje slovenščini, so tako neznačne, da o njih ni govoriti. — Zemljiške in vse druge javne knjige naj so samo nemške. Torej Slovenec v tako važni zadevi, kakoršni so zapiski v zemljiški knjigi, niti spoznati ne sme, kaj je zapisano, ker mora biti zapisano v tujem jeziku. Pred sodnijo se sme slovensko obravnavati samo tedaj, ko vse stranke to zahtevajo. Pa tudi v teh slučajih naj je zapisnik in razsodba nemška. — Ta je prelepa in kaže vso modrost onih, ki so sestavljali nemške zahteve! Čudno, da od Slovencev ne zahtevajo kar kitajski zapisnik! — Porotne obravne so samo nemške, kjer stranke pa čisto nič ne znajo nemški, naj sodniki poskrbijo za to, da se sodniki razumejo s strankami. — Čudno, da gospodje vsaj še zadnje pripuščajo in da kratkoma ne pravijo, da Slovencev sploh ni treba razumeti, in da sploh zastoj iščejo — pravice!

Zastopniki strank (t. j. odvetniki) smejo pred sodnijo govoriti samo nemški. — Tudi ta zahteva se vredno pridružuje drugim! Torej slovenskim odvetnikom tudi hočejo vzeti vse pravice, čudno, da kar na kratko ne zapovedó, da noben odvetnik ne sme biti — Slovenec!

Isto načelo naj velja pri upravnih uradih, t. j. pri okrajnih glavarstvih itd. Milostno še dopuščajo, da se sme s strankami, ki nič nemški ne znajo, govoriti slovensko (!), a zapisniki naj so samo nemški!

4. Pri mešanih okrajnih sodiščih je treba, da zna samo en uradnik slovensko, „oziroma v deželi navadno slovensko narečje“. Od notarjev se znanje slovenščine, sploh ne sme zahtevati.

Kako abotna je ta zahteva, se vidi na prvi pogled. Naša misel je ta: da mora vsak uradnik, ki služi med Slovenci kruh in ki ima opravka s Slovenci, tudi znati slovensko. Uradnik je za ljudstvo in ne ljudstvo zavoljo uradnika!

„Potem pa ni težko uganiti, gospod župnik. Ako jih ni ne v nebesih, ne v vicah, ne preostaja družega, nego da so . . .“

„Ali . . .“

„Nič »ali«! Tukaj ni pomagati.“

„O moj Jezus! O sv. Martin, ki si me do zdaj tako zvesto varoval! Gorje mi! Ali je mogoče? . . . Sv. Peter da bi se bil zlagal? . . . Saj vendar ni pel petelin! . . . O Bože mi! Kako naj jaz pridem v nebesa, če mojih Kukunjanecv ni tam?“

„Poslušajte, ubogi moj gospod Martin. Ker hočete videti vse na lastne oči, storite to: krenite jo po tej-le stezi in letite, če morete leteti . . . Ob levi zagledate velike duri. Tam lahko poizveste vse. Bog z vami!“

In angelj je zaprl vrata.

To je bila dolga, dolga pot, vsa posuta z gorečim ogljem. Jaz sem se opotekal, kakor bi bil pijan. Vsak korak sem se spodtaknil. In vroče je bilo, grozno vroče! Na vsakem lasku mojega života je visela potna sraga in jaz sem — žeje umiral . . . Vendar na mojo vero, cipelicam, katere mi je posodil sv. Peter, ta zlata duša, se imam zahvaliti, da si nisem sežgal podplat.

Taval sem na čuden način po tej stezi, katere ni hotelo biti konec, a slednjič vendar zagledal ob levi duri — kaj pravim, duri — vrata! Grozno velika vrata, odprta na stežaj. Dragi moji, to je bil strašen prizor! Tukaj se ni več vpraševalo po imenu, tukaj ni bilo več nikakega zapisnika. Pač pa se je valilo ljudstvo kar trumoma noter, ravno tako kakor, dragi mi farani, drvite vi ob nedeljah v gostilno!

5. Ta točka govori o uradnem jeziku pri delnih uradih in občinah. — Mi pravimo: Slovenske občine imajo postavno pravico posluževati se slovenščine, zato poslužujte se je!

6. Šesta točka govori o šolah in i v tem se kaže vsa oholost in nesramnost nasprotnikov. Poučni jezik naj je po njih zahtevi „navadno“ vse-skozi nemški. V dvojezičnih občinah „se sme“ tudi v bodoče v obeh jezikih poučevati tam, kjer se je poučevalo doslej! „V čisto slovenskih krajih se smejo napraviti slovenske šole tam, kjer to zahteva občinski odbor in dve tretjini davkoplačevalcev.“ In še več takih bedastoč je v tej točki. Zlasti zahtevajo tudi, da bodi veronauk v višjih razredih nemšk!

Pač ni vredno, da bi zgubili o tem na tem mestu veliko besedij! Stališče Slovencev v tem oziru je znano. Mi zahtevamo le svojo pravico, le to, kar uči zdrava pamet, kar zahteva obče človeško pravo in kar nam je zajamčeno tudi v naših postavah, bodi to dr. Lemišu in njegovim kričačem prav, ali ne!

To so v bistvu nad vse drzne zahteve Nemcev, v kolikor se tičejo naše Koroške. Da jim moramo ugovarjati na vso moč, je jasno! Ugovarjalo se jim je že na občnem zboru našega katoliško-političnega in gospodarskega društva v zadnjič objavljenih resolucijah!

Mnogo pravic, zajamčenih nam po postavi, ukradli so nam že! Mnogo jih je samo še na papirju. Tudi te nam hoče vzeti Lemiševa mogočnost, a naša nada je, da tudi njegova drevesa ne bodo vzrastla do nebes!

Vseslovenska delavska slavnost.

Nad vse sijajno — vkljub skrajno neugodnemu vremenu vršila se je dné 27. in 28. maja v beli Ljubljani prva vseslovenska delavska slavnost. Zbirali so se delavski stanovi iz vseh slovenskih pokrajin, prihleti so na slavnost v lepem številu tudi bratje Hrvati in Čehi in vkljub mnogokateremu nasprotovanju minula je slavnost ob velikanskem navdušenju udeležencev v najlepšem redu. Prostor nam žal ne pripuščá, da bi obširno popisali vse, naj pa vsaj na kratko začrtamo, kako se je slavnost vršila.

V soboto (27. maja) zvečer bila je bakljada, katere se je udeležila prav ogromna množica. Pred stanovanjem kumice Pollak-ove in mil. knezoškofa so pevci zapeli več zborov. Potem je bila prosta in živahna zabava v katoliškem domu.

V nedeljo zjutraj vršil se je slavnostni spreved, v katerem je korakalo okoli 100 društev, mnogo zastopnikov v narodni noši. Društvenih zastav je bilo 20, v „Zvezdi“ občinstva nad 15.000 ljudi.

Blagoslovljenje zastave krščansko-socialne zveze vršilo se je v nunski cerkvi. Knezoškof dr. Jeglič je imel cerkveni govor, poln ognja, vspodbujanja in lepih naukov. Razlagal je pomen nove zastave in dolžnosti kristijanov, borečih se zoper liberalizem. Pod novo zastavo krščanstva se moramo boriti za Boga proti njegovim in našim sovragom, dokler nam ne napoči zmage dan v našo duševno in tudi gmotno srečo! — Na to se je blagoslovila nova zastava in v nje drog zabili žebli.

Jaz sem bil ves trd samega strahu in zobje so mi šklebetali, akoravno mi je tekel kar curkoma pot po životu. Lasje so se mi ježili. In kako je smrdelo, smrdelo po sesmojenem, sežganem mesu, tega vam niti dopovedati ne morem! Ta zaduhli, smrdljivi zrak jemal mi je sapo. Slišal sem strašen krik, nepopisno vpitje in ječanje in nečuvne kletve.

„Ali vstopite ali ne vstopite?“ vprašal me je rogat hudič ter me sunil s svojimi vilami.

„Jaz? Jaz ne vstopim nikdar. Jaz sem prijatelj božji.“

„Prijatelj božji? Kaj pa delaš potem tukaj, osel stari?“

„Prišel sem, da . . . Oh! komaj se še držim po koncu . . . Prišel . . . prišel sem daleč . . . daleč . . . da bi ponižno vprašal, ali je . . . slučajno . . . res, grozen slučaj bi moral to biti . . . ali je tukaj morda . . . kak Kukunjanec . . .?“

„A—a, vraga! kaj se delaš nevednega, kakor bi ne znal, da so vsi Kukunjanci tukaj? Poglej tja, človeče, in videl boš kako obdelujemo tvoje vrle Kukunjanec . . .“

„V sredi divje-groznega plamena sem jih videl vse, vse! Nobenega starčka ni manjkalo, nobenega otroka. In komaj so me zagledali, vzdignili so prosee roke in tarnali, da mi je krvavelo srce. Oni kriki: gospod Martin! mi šumijo mi šumijo še zdaj po ušesih . . . Strašno, ljubi moji, strašno!“

Poslušalci, ganjeni in bleđi od strahu, so bolestno zdihovali in tarnali, kakor da bi skoz odprta peklenska vrata gledal ta svojo mater, oni svojega očeta, oni svojega brata, oni zopet sestro svojo! . . .

Na starem strelišču bilo je slavnostno zborovanje, kateremu je predsedoval gosp. posl. dr. Krek. Sklenili sta se udanostni izjavi cesarju in papežu. Govorili so: dr. Gregorčič, posl. Vencajz, K. Polak, kanonik Kalan, Zagorac iz Siska itd. Nato sledil je obed in prava ljudska veselica z godbo, petjem, bazarjem, in le neradi so se ločevali gostje, ko jih je klical čas na vlake. — Slavnost ostane vsem udeležencem v lepem spominu in obrodi gotovo lep sad!

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Za svobodo in pravico!)

To prekrasno geslo ima v svojem pečatu koroška odvetniška zbornica, to je tista družba, ki naj varuje težnje koroških odvetnikov. Ko se je predlansko jesen naš slovenski odvetnik g. dr. Al. Kraut v Celovcu naselil, kjer je našel zagriženih nasprotnikov na obilo, zaslužka pa nič, in ko je raditega in še povabljen od ožjih svojih rojakov zahajal ob torkih v Pliberk, v svoj domači kraj, za delom in kruhom, tedaj varovala je imenovana zbornica njegovo prizadevanje z ukazom: ne smeš v Pliberk, naselil si se v Celovcu. To se reče po našem: tu gladij! Mi nismo pravniki, ali zdrava pamet nam pravi, da se je s to prepovedjo delala našemu rojaku g. dr. Kraut-u krivica. Mi tudi vemo, da isto, kar je storil g. dr. Kraut, dela sto drugih odvetnikov v naši ljubi Avstriji brez zaprek in delal je to pred letmi tudi še neki drugi koroški odvetnik! Začetniku je težavno, postaviti se v bran zbornici in vsem stanovskim tovarišem v deželi. Iz tega razloga je najbrž naš g. rojak molčal in prenašal krivico. Odvetniška zbornica koroška je bila lahko zadovoljna s tem imenitnim vspehom. Ali niso zadovoljni ne ž njim, ne ž njo naši narodni sovragi. Pri zadnjem glavnem zboru nemškega političnega društva dali so naši znani nemško-nacionalni kričači odvetniški zbornici strog ukor, da premalo ali nič ne stori proti provokacijam (izzivanjem) g. dr. Kraut-a in pozvali so jo, da jim vendar enkrat napravi konec! Kakšne pa so te provokacije ali izzivanja g. dr. Kraut-a? On uraduje slovensko! To je tista strašna pregreha, katere mu zagriženci in nevoščljivci nočejo odpustiti. Gosp. dr. Kraut pa uraduje slovensko, ker naše ljudstvo to od njega zahteva in ker mu dajejo to pravico naše postave. A kaj postave! Te ne veljajo nič, če so nam na poti, tako pravijo naši narodni nasprotniki in kličejo: dvigni odvetniška zbornica koroška svojo mogočno pest, udari in uniči nam slovenskega odvetnika — vse za svobodo in pravico! — No, mi g. dr. Kraut-a poznamo kot zvestega sina matere Slovenije in odločnega narodnega moža ter smo popolnoma prepričani, da ga take in enake grožnje zbesnelih naših nasprotnikov, ki so že davno zgubili vsak čut in pojem o pravičnosti in katerih itak ni smatrati več resnim, ne bodo spravile iz ravnotežja. On vé, kaj sme storiti, in si ne bode dal ukazovati od tistih kričačev, ki so vedno na pokršju, kedarkoli se je treba zaleteti v kakega poštenega in zaslužnega moža naše stranke. Od nas pa zahteva narodna naša dolžnost, da ga zvesto podpiramo!

Iz Šmihela nad Pliberkom. (Kmetijska podružnica.) Naša koroška kmetijska družba

„Sami torej vidite, predragi,“ — nadaljeval je župnik — da tako ne more iti naprej. Jaz bom dajal odgovor od vaših duš, jaz vas tedaj hočem in moram rešiti brezdna, v katero se pogrezate. Jutri začnem; nič pozneje nego jutri. In dela ne bo manjkalo, povem vam, da ne! Naredili pa bomo tako-le: jutri, t. j. v pondeljek spovedoval bom starčke in starke. Igrača! V torek otroke. S temi bom hitro gotov. V sredo fante in dekleta. To bo vzelo precej časa. V četrtek moške. Bomo naredili kratko. V petek ženske. Tudi tu bo šlo hitro. V soboto — mlinarje! . . . za te pa en cel dan ne bo nič preveč . . . In če bomo v nedeljo gotovi, smemo biti zadovoljni.

Evo torej, predragi, umazanega perila je dosti. Treba oprati ga in oprati ga dobro.

In zato sem jaz vedno molil. „Amen.“

Tako se je tudi zgodilo.

Od te znamenite nedelje sem se slavijo čednosti Kukunjanecv na deset milj okrog. Dobri, dušni pastir, vesel in srečen, pa je sanjal prihodnjo noč, da je šel, spremljan od svojih ovčic, sredi dveh vrst gorečih sveč in sredi otrok, ki so prepevali na vse grlo „Te Deum“, po lepi, svetli poti v nebeško kraljestvo.

Smešničar.

Dobre peči. Na razstavi hvali pečar svoje peči, rekoč: „Tu vidite peč, pri kateri se prihrani polovica kurjave.“ — Nato pa reče mož svoji ženki: „To pa ni slabo. Stara, kaj, če bi kupila dve? Prihraniva celo kurjavo!“

do sedaj ni bila posebna prijateljica ne kmeta sploh in še manj slovenskega kmeta. Zgodilo se je, da je naravnost zabranjevala prepotrebni slovenski pouk. Zdi se pa sedaj, da so se gospodje vendar nekoliko spametovali in s hvalevredno vno se potovalni učitelj gosp. Šumi prizadeva pomagati našim kmetom. Podjunci so imeli do sedaj svoje središče v Pliberku, ali dobro je znano, da imajo mestni gospodje za kmeta le tedaj srce, kedar jim ob torkih prinese denarja. Sami se hočemo postaviti na noge ter ustanoviti za kmetško pliberško okolico lastno podružnico. To je bil namen shoda in pouka dné 4. junija v Šmihelu. Žal, da veliko kmetov ni prišlo. Tu ne gre, držati roke križema. Kmetu se mora pomagati, ali on mora tudi sam se prizadevati, in v ta namen tudi nekaj časa in truda darovati. Iz nič ni nič, in ker se do sedaj nismo prizadevali, od vseh velikanskih podpor sedanje kmetijske družbe nismo imeli nobenega dobička! Tedaj kmetje skupaj, združite se v podružnico in vspeh ne bo izostal. G. Šumi je želel, da bi se podružnica takoj ustanovila, ali ni bilo še dosti udov in treba bode še nekoliko se pogovoriti. Začetek je pa storjen in dné 18. junija se zopet snidemo pri Šercerju, da se izvoli načelnštvo in odborniki; na to naj bodo vsi opozorjeni. Več kmetov bo pristopilo, večja bode skupna moč, več se bo moglo doseči, kako in v katerem oziru, se bo že pokazalo in g. Šumi je prav dobro omenil, da je ravno v podjunki dolini velika zanemarjenost in bi se dalo veliko zboljšati le kmetom v korist. Ne bodimo zaspani; le naša lastna škoda bi bila. Kranjci, Tirolci in tudi zgornji Korošci so znali bolj izkoriščati čas in so tudi za 50 ali še več let pred nami. Slovenski kmetje, pristopite vsi in to bo velika moč, lahko se bode potem tudi doseglo, da izda kmetijska družba poseben slovenski list in če le to dosežemo, imamo že veliko.

Iz Železne Kaple. (Südmark.) V „nemški“ (?) Železni Kapli hočejo ustanoviti podružnico „Südmarke“. Nemški „šulverein“ itak že imamo; „deutscher Kindergarten“ skrbi zato, da se majhni otroci kmalu privadijo nemščini; šola je nemška; nemško „Sparkaso“ imamo, celo petkrat na leto slišimo nemške pridige; le „Südmarke“ še manjka in Kapla bo imela pravi „nemški obraz“. — „Malo nas je, pa mi smo ljudje,“ velja tudi o kapliških Nemcih, junaki, kakor naš junak Jurij (Šönerer). Čudno se potegujejo za vzdrževanje nemštva. Ko je bilo pred enim mesecem prosto mesto tukajšnjega šolskega vodje, ko napravili celó občinsko sejo, prosili za nemškega učitelja češ: „das Deutschthum ist in Gefahr“. (Nemštvo je v nevarnosti!) Zdaj pa se jim že dozdeva potrebno društvo, katerega namen je: pokupiti od zadolženih in drugih kmetov zemljišča in jih prepuščati nemškim naseljencem. Tako hočejo naše slovenske kmete sčasoma odtrgati od rodne zemlje in jih poriniti po svetu, našo zemljo pa sami zasesti! Tudi hoče to društvo po mestih in trgih podpirati nemške kramarje in rokodelce in kjer jih ni, pa jih na novo tja naseliti. Tako hočejo sčasoma ponemčiti mesta in vasi. Po tem takem pač lahko vprašamo: Čemu tako društvo v Železni Kapli? Da se pokupujejo kmetije, zato itak skrbi, in še več kakor skrbi, naš grof Thurn, ki je spravil že v teku zadnjih deset let 29 kmetij v svojo mavho. Onih par Nemcev v Kapli pa bode svojo narodnost tudi brez tega društva ohranilo. Pa nikakor ne mislite, g. urednik, da je tukaj Bog vé koliko Nemcev. V nedeljah, kedar pridejo naši kmetje v trg po kupčiji, takrat sploh nobenega Nemca ni, vse zna slovensko govoriti. Pa tudi sicer, če bi jih hoteli šteti, bi se nam godilo kakor Abrahamu, ki je hotel pred Bogom zagovarjati pravične v Sodomi in Gomori. Če všteješ tudi tukajšnje: Krašovce (t. j. Kranjce), Poljake, Čehe, Lahe in spodnje Štajerce za Nemce, jih boš navolil še komaj 20 „Nemcev“, pa ti seveda so vsi „pristni“ (à la Dobernik)! Kak namen ima „Südmark“ pri nas, je torej jasno! Komu naj to društvo koristi, ne vemo, ali komu zna škodovati, to vemo in znamo, po našem geslu: „Svoji k svojim!“ Ko smo lansko leto imeli tukaj slovenski shod, kakšno grozenje je to bilo, pravili so, da „hujskamo“, „kalimo mir“ itd.; še hujše je bilo ko smo ustanovili slovensko posejilnico; tudi po nji smo kratili menda Nemcem pravice, čeravno je ona le kmetom na korist. Nemci pač smejo vse storiti, čeravno so tukaj v manjšini, kajti oni ne poznajo reka: „Vsakemu svoje!“

Iz Pliberka. (Liedertafel ali pevska slavnost.) Gotovo še ne veste, g. urednik in cenjeni čitatelji „Mir-a“, kaj se je ob binkošnih godilo v našem „nemškem“ Pliberku. Vse mesto je bilo v barvah ali nabarvano, to se pravi, okinčano z zastavami raznih velikostij in barv. In zakaj? Morda zaradi cerkvenih praznikov? I, to ne! Pred binkoštni se je po mestu, a to le po „boljših“ hišah, razširilo vabilo k pevski zabavi (Liedertafel), katero priredite na binkoštno nedeljo pevski družvi iz Wolfsberga in Pliberka v dvorani Metnicovega hôtela. In tako se je zgodilo. Imenovano nedeljo

zjutraj je mestjane sicer dež malo vznemirjal, a vendar se je prikazalo solnce in ob desetih so vsi, namreč naši pevci z zastavo, požarna bramba z mednarodno godbo, nekatere zastopnice nežnega spola, olepšane z nemškimi trakovi in sev šolarski zijalci ob slavoloku z napisi: „Grüss Gott“ in „All Heil“ pri spodnjem mostu pričakovali svoje goste. Gostje so prišli v precejšnjem številu, a so morali še le od kolodvora (ker so po železnici prišli) skoz mesto romati k slavoloku nazaj, da so jih tam sprejeli. Ob pol treh so izleteli k Anzmanu v Borovlje. Zvečer so se vrnili v „hôtel“ in ob sedmih se je začela napovedana „Liedertafel“. Pevci iz Wolfsberga peli so izvrstno. Da so peli nemško, jim ne oporekamo, ker so prišli iz nemškega kraja. A naši „nemški“ pevci, ki v nemška mesta hodijo (bilo je brez stroškov, ker je mesto samo plačalo, a zdaj?) in drugim priložnost dajejo na slovenskih tleh tako nastopati, oni so pouzročili, da cela slavnost ni bila le nemška, ampak prav „vsenemška“. Dokaz temu je bilo neskončno in duhovito „heilanje“ od vzprejema do slovesa. Ta se je vršil v pondeljek popoldan ob pol štirih na kolodvoru v „slavnostno“ židani volji in s težkimi glavami. — Tako so izzivali Slovence tudi ob tej priliki s „hajlanjem“ in z „Wacht am Rhein“. Kajpak tudi ni smelo manjkati „frankfurtaric“. Goste pozdravljali so na tako visok praznik med službo božjo. Kakor navadno, se jim tudi ta dan ni mudilo v cerkev. Delali so, kakor da bi bil stari naš Pliberk tam blizo Berolina kje! Ali ni torej nekdo te dni prav dejal: „Namesto frankfurtaric naj bi bili raje razobesili svojo pamet!“ Heil! Vstopnina je znašala 30 kr. in čisti dobiček je bil namenjen mestnim ubogim, a nevemo, ali bo to za nje kaka pomoč in ali ne bodo morali se za to z „All Heil“ zahvaliti.

Iz Borl ob Zilji. (Grozna nesreča) prigodila se je tukaj v nedeljo dné 28. maja. Popoldne po sv. blagoslovu šel je še le 16leten kmetški sin Vincenc Verničnik na blato, da bi zavolj mrzlega, deževnega vremena dvoje žrebet, ki ste se tam pasli, zapeljal domu. Že ju je vjel in precej daleč proti domu zapeljal, ko je brčkone svoj dežnik odprl in s tem žrebeti splašil. K svoji nesreči pa si je prej žrebeti privezal k roki; ko ste tedaj one polni strahu zdirjali zopet nazaj na pašo, vlekli ste fanta s seboj ter ga pri tem na glavi in brčkone tudi v prsih smrtno ranili. Slabe pol ure pozneje je namreč v bližnjem mlinu, kamor so ga nezavestnega in smrtno ranjenega spravili, končal svoje mlado življenje. Nagla smrt ravno še zdravega, krepkega mladeniča pretresla je močno celo vas ter jo napolnila z veliko žalostjo in resničnim sožaljem tako do ponesrečenca kakor do njegove tako bridko zadete družine.

Novičar.

Na Koroškem.

(Novo kmetijsko podružnico) so ustanovili binkoštni pondeljek za občino Brdo. Načelnik je g. Mat. Robin, zapisnikar g. posl. Franc Grafenauer. Pri ustanovnem zboru je imel g. Šumi lep slovenski govor o živinoreji in kmetijskih zadrukah.

(Nove maše.) Letošnje nove maše se bodo obhajale tako-le: G. Pavel Kayser dné 30. julija v Berolinu; pridiguje č. g. Wiesenmüller, župnik v Mayendorfu (Nemško). — G. Hugon Klimsch dné 26. jul. v uršulinskem samostanu v Celovcu, pridiguje g. dr. Robert Klimsch, urednik v Celovcu. — G. Iv. Loigge dné 30. jul. v Grebinju: pridiguje g. Valent. Podgorc, vikar v Celovcu. — G. Franc Mažir dné 6. avgusta pri Sv. Ani na Krembergu na Štajerskem; pridigar še ni znan. — G. Alojzij Mlinar dné 30. jul. v Šmihelu pri Pliberku; pridiguje g. Jos. Rozman, tajnik družbe sv. Mohorja v Celovcu. — G. Moric Müller dné 23. jul. v Celovcu. — G. Neuwirther v Oberhofu dné 24. jul.; pridiguje g. P. Six, župnik v Salvatorju nad Brežami. — G. Jos. Schwabl dné 24. jul. v Celovcu. — G. Rajmund Auernig dné 30. jul. v Greifenburgu; pridiguje g. Ferd. Wappis, stolni korar v Celovcu. — G. Josip Ebert dné 6. avg. v Kremsbrückenu; pridiguje g. Iv. Pirker, župnik v Paternijonu. — G. Janko Maierhofer dné 6. avg. pri Sv. Katarini na Jerbergu, pridiguje g. Mat. Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožni dolini. — G. Šimen Mikeln dné 23. julija pri Sv. Križu pri Spod. Dravogradu; pridiguje g. Iv. Sporn, provizor v Spod. Dravogradu. — G. Jernej Pšeničnik dné 30. jul. v Libeličah; pridiguje g. Iv. Deržanič, župnik ravno tam. — G. J. Stefan dné 30. julija v Rumljah; pridiguje g. dr. Alojzij Cigoj, profesor bogoslovja in kn.-šk. duh. svetovalec v Celovcu.

(Duhovske zadeve.) Faro Naborjet bode oskrboval č. g. J. Eichholzer, provizor v Lipalji

vasi. — Razpisani ste do 8. julija fari Jezersko in Naborjet.

(Posvečenje.) Sv. Oče Leon XIII. je vse človeštvo posvetil presv. Srcu Jezusovemu in to naznanil po posebni okrožnici. Zato je zaukazana posebna tridnevna čast Jezusovemu srcu, ki naj se obhaja dné 9., 10. in 11. t. m. Pri tej pobožnosti naj se molijo novo potrjene litanije na čast presv. Srcu in posebna molitev. Litanije in molitev se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu.

(Kotlje — pogorele.) V soboto dné 6. t. m. zvečer pogorela je vas Kotlje pod Guštanjem. Samo farovž, šolo in mežnarijo so rešili, pogorela pa je tudi cerkev. Vseh pogorelih hiš je 12. Prebivalstvo je v veliki stiski in hitra pomoč potrebna.

(Precejšna vročina) je nastala zadnje dni. Hude posledke je imela v uredništvu znane klepetulje v stolnih ulicah, ker se je, kakor kaže zadnja številka, njenim pisčem začelo prav — mešati! Kakor besna udriha na vse strani, gledajoč povsod — strahove!

(„Bauernbund“) bode rogovilil dné 11. t. m. v Ziljski dolini. V Čajni ima svoj občni zbor in potem 41. „bauerntag“. Govorili bodo Ghon, Oraš in Bartlmä. Namen, da se „bauernbund“ vsiljuje v Ziljski dolini, je jasen! Zato slovenski kmetje: Pozor pred — lisjaki!

(Drobiž.) Na binkoštni torek je močno padala toča na Krčanjah. Sadje je uničeno. — Veliko letovišče „Cap Wörth“ bodo zidali v Vrbi. Na Dunaju se je zato ustanovila posebna zadruga. — Dné 18. jun. se bode blagoslovila zastava vojaškega društva v Borovljah.

Po drugih slovenskih deželah.

(Goriški Lahoni) kakor znano radi škilijo preko mej v blaženo deželo polente. Ni čuda, da jim mora včasih vendar tudi vlada malo stopiti na prste. In tako je zadnji čas razpustila lahonsko društvo „Lega della gioventú friulana“. Načelnik tega iredentorskega društva je goriški živinozdravnik Adolf Codermaz, ki pa se nahaja zdaj radi veleizdajstva v preiskovalnem zaporu. Nedavno so zaprli tudi bivšega urednika „Sentinelle“, Corsiga, kateri je baje v zvezi z že zaprtim Codermazom. Taki so Italijani in vendar jih vlada podpira!

(Toča) je na otoku Visu naredila škode nad 700.000 gl. Vinogradniki so bili meter debelo pokriti z ledom. — Škoda po toči v črnomeljskem, novomeškem, litijskem, ljubljanskem in kamniškem okraju znaša okolu 350.000 gl.

(V Jeruzalem!) Obrok za zglašenje k skupnemu romanju Slovencev v sveto deželo se je podaljšal do koncem julija. Skupnih zglašencev je že precej. Vsakteri zglašenec dobi pozneje knjižico, v kateri ima potrebna navodila, zlasti pa natančen načrt vsega potovanja. V Jeruzalemu so prostori za prenočišča že preskrbljeni. Kdor ima torej sredstva in željo, obiskati svete kraje našega odrešenja, naj nikar ne zamudi te prilike!

(Strela je ubila) Frančiška Logar-ja iz Pečine na Goriškem. Ko je delal na polju, vsul se je dež. Stopil je pod nizko smreko. Toda strela je udarila v smreko ter ubila 33 letnega mladeniča.

(Drobne novice.) Električna železnica v ljubljanskem mestu in na Šmarno goro je gotova stvar. — Tri spomenike (cesarjev, Prešernov in Valvazorjev) postavijo v Ljubljani tekom prihodnjih dveh let. Malo preveč!

Križem sveta.

(Političen položaj) se še vedno ni zjasnil. Dvoboj za avstro-ogersko pogodbo se med Thunom in Szellom nadaljuje. Kdo bode zmagal, je še negotovo.

— Svoje bralce opozarjamo, da bode srečkanje XX. državne loterije za skupne vojaške dobrodne namene že dné 15. junija t. l. Srečke stanejo 2 gl. — Glavni dobitke je 200.000 kron v gotovini, razun tega 12.727 znatnih dobitkov po 10.000 kron, 5000 kron, 2000 kron itd. Srečke se dobijo v tobačnih prodajalnicah, menjalnicah itd.

Gospodarske stvari.

Kako ravnati s čebelami.

Sploh se misli, da se čebele privadijo človeku in da čebelarja, ki ima vedno opraviti z njimi, ločijo od tujca. Ta misel je popolnoma napačna in ni utemeljena. Iz naslednjega bode razvidno, da se mora le človek privaditi čebelam, ako hoče imeti dobiček od njih.

Čebela je žuželka, ki je svojo naravo tisočletja ohranila neizpremenjeno (kakor sploh vse žuželke). Čebela se ne dá udomačiti, rekši, ne more se navaditi, da bi spoznala človeka, t. j. ločila tujca od domačina. Po vsem drugačni so odnošaji pri čebeli, kakor pri drugih, više izobraženih živalih, katere človek z gladom lahko ukroti in na sebe navadi. Čebele v duplu niso nič bolj divje nego one, ki jih imamo v čebelnjakih. Čebele se torej ne priučé spoznavati in razločevati človeka — pač

pa se lahko človek navadi na nje tako, da mu je lahko vsako opravilo z njimi. To pa je velike važnosti, ako hočemo s pridom čebelariti v panjih s premakljivim satovjem, kajti tu moramo biti vedno pripravljene prepričati se o vsebini vsakega posameznega panja. Bodisi da delamo umetne roje, ali gledamo, koliko medu ali zalege ima panj, vselej ga moramo odpreti in satove iz njega jemati. Večkrat se je treba prepričati, ali ima panj matico; posebno ob času plojenja v maju in juniju. Čebelar, ki ima čebele v svoji oblasti, bode vsako izmed navedenih opravil izvršil dobro, brez truda, in le redkokdaj ga bo katera pičila. Začetnik in sploh nevajen človek bode pa s svojim nerodnim obnašanjem čebele tako razdražil, da ne bode mogel doseči ničesar.

Kdor torej hoče, da ga čebele ne bodo pikale, temveč se mu pokorile, biti mora miren in ne razburjen. S pogumom se mora lotiti vsakega dela, previdno in z neko gotovostjo naj odpira panje, satove naj obeša v prazen panj. Nikdar naj se ne loti tega dela s tresočimi rokami in z znojem na čelu, ker na ta način ne bode le nič dosegel, ampak mnogo pokvaril in popolnoma izgubil veselje do čebelarstva. Isto velja pri ogrebanji rojev in v mnogih drugih slučajih. Ni prav zavijati si obraz in roke v nepotrebne mreže, ker si s tem delovanje neznansko otežimo in povečamo nerodnost. S tem se sicer obranimo pikov, ali zaželenega uspeha nikakor ne dosežemo, bodisi pri katerem koli opravilu.

„Kmet.“

Naznanila.

Služba organista in cerkovnika

je izpraznjena Podkloštrom. Prosilci, ki naj znajo kako rokodelstvo, izvejo več pri farnem uradu Podkloštrom na Koroškem.

Oddajo se za poletne mesece

tri lepe, nove sobe, z dvema kuhinjama, proti zmerni ceni na lepem kraju v Kotmarivasi (lastna pošta), 2 uri od Celovca oddaljeno. Več pové Matija Prosekar, posestnik v Kotmarivasi.

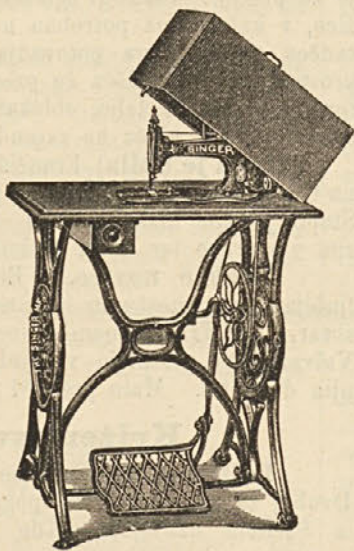
Matija Planko

v Celovcu, Salmstrasse št. 6.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XX. c. kr. državna loterija.

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 12.728 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 403.160 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčujejo dohodki c. kr. loterije.

Žrebanje je nepreklicno dné 15. junija 1899. leta.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Častitim udom družbe sv. Mohorja naznanjamo, da je po dolgem bolehanju umrl milostljivi gospod

dr. Valentin Müller

infulirani stolni prošt, apostolski protonotarij in častni komornik sv. Očeta, knezoškofjski konzistorijalni svetovalc, vitez Franc Jožefovega reda in reda železne krone III. vrste, zlatomašnik itd.

dné 6. junija t. l. ob 7. uri zvečer v 83. letu svojega prezaslužnega življenja, po večkratnem prejemu sv. zakramentov.

Družba sv. Mohorja žaluje za njim kot svojim dolgoletnim predsednikom; blagi ranjki ji je bil na čelu, odkar se je leta 1860. preosnovala v cerkveno bratovščino.

Pogreb je bil v četrtek dné 8. junija ob 3. uri popoldne. Telo predragega pokojnika je bilo najprvo v korarski hiši, in v drugič v stolni cerkvi blagoslovljeno in potem na mestnem pokopališču v Št. Rupertu v lastnem grobu pokopano.

Mrtvaško opravilo je bilo v petek dné 9. junija ob 9. uri zjutraj v stolni cerkvi.

V Celovcu, dné 10. junija 1899.

Odbor družbe sv. Mohorja.

H košnji (seči) in žetvi priporočam

sloveče Bistriske kose

z zgoraj navedenim fabriškim znamenjem in izvrstne srpe, kakor tudi prave Bergamaške kamne (osle) najboljše vrste po najnižjih cenah.

Franc Sadnikar,

trgovec z železnino v Celovcu, Burggasse števil. 7.

(Vnanja naročila izvršujem po pošti in naj se blagovoli dolgost kos naznaniti.)

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: Iv. Jebačinu v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

vseh nadomestkov za kavo ima zajamčeno

pristna Oelz-ova kava

odlično mesto. Zato se po svojih izjemno izvrstnih lastnostih hitro vpeljuje kot prijateljica res dobre kuhinje.

Samo pristna:

v rudečih zavojih z belimi trakovi.

Posestvo,

ki obsega okrog 11 oralov, z mnogo sadjem, kakih 20 minut od Pliberka, je z vsem premakljivim blagom (inventarjem), ker se je prevzela trgovina, po ceni na prodaj. Več pové gosp. Tomaž Plešivčnik (Kronwirt) v Pliberku.

Posestvo s pekarijo,

ki obsega 14 oralov njiv in travnikov, 15 oralov gozda, se takoj prodaja ali dá na več let v najem. Več pové lastnik Jožef Sušnik, grajščinski oskrbnik v Partovci pri Celovcu, pošta Celovec.

Na prodaj je Habnarjeva hiša

v Podsinjivasi. Prodá se z vsem hišnim orodjem in zavoljo družinskih razmer. Več o tem pové lastnik Valentin Štartinjak, pošta Bistrica v Rožni dolini na Koroškem.

Domače mline,

opisane v št. 9. letošnjega „Mira“, priporoča svojim sobratom ter prevzame naročitve na te, kakor na vse druge, kmetijstvu res koristne stroje po primeroma nizki ceni Josip Božič p. d. Telian, Vancavas. Pošta Grabštanj (Grafenstein).